

Jak najít zdroje pro školní práci (a nezbláznit se)

Workshop pro střední školy

Co nás dnes čeká

- Zhodnotíme informace a vyhneme se O.D.P.A.D.u.
- Kde a jak najít to, co hledám
- Vyhledávače: NTK, Google a jeho odborná varianta
- Nástroje umělé inteligence (AI)

Jak se pozná spolehlivý zdroj?

- Spolehlivý zdroj projde C.R.A.A.P. filtrem
- „**zásada O.D.P.A.D.**“

Odpovědnost
Důležitost
Přesnost
Aktuálnost
Důvod

filtr **O.D.P.A.D.u**

Jak se pozná spolehlivý zdroj?

ODPOVĚDNOST	DŮLEŽITOST	PŘESNOST	AKTUÁLNOST	DŮVOD
Autor a zdroj	Vhodnost/relevance Odpovídající úroveň	Věrohodnost Pravdivost textu	Kdy byla data publikována?	Jaký je účel informace?
Uvedeno spolehlivě?	Hodí se k mému tématu?	Mohou jiné zdroje potvrdit pravdivost informace?	Aktualizace zdroje	Je záměr autora jasný nebo skrytý?
Oficiální zdroj? .edu, .org, .gov	Odpovídá na mé otázky?	Odkud informace pocházejí	Jak moc aktuální data a informace potřebuji?	Je názor autora objektivní nebo zaujatý?
Je autor způsobilý pro publikaci v oboru?	Kdo je zamýšlený příjemce?	Je podpořen důkazy?	Stárnutí oborů	Pozor na think tanky!

Španělská reklama z roku 1912

Herák od Bayera - ideální také pro nejmenší
- absurdní vyznění vyplyne až s odstupem času

La tos desaparece

en un instante, lo más tarde al salir de media hora y la fiebre se alisa, el cuadro se desvanece en cuanto se toma el JARABE BAYER de HEROINA. Contra la tos seca, fatiga, fatiga, fiebre, momentos dolorosos, etc., sus sorprendentes medicaciones producen un efecto seguro, sin afectar los fundamentos orgánicos de los pequeños enfermos. El JARABE BAYER de HEROINA ejerce una acción calmante sobre los nervios excitados de los pequeños enfermos. La respiración se regulariza, la circulación se normaliza por la acción de sus principios, y si los enfermos sufren de tos, la calma y el descanso necesarios les hacen presenciar el descanso, con el JARABE BAYER de HEROINA se consigue un estado reparador.

FABRICA DE LAS HERBINAS EN GIESSEN

Jarabe Bayer de Heroína

CBG - KEYCODE BAYER 510 [online]. [cit. 2017-05-30].
Dostupné z: <http://www.cbgnetwork.org/4148.html>

CNN, 25.09.2001

Berlin
POLAND
GERMANY
SWITZERLAND
FRANCE

FUTURES
S&P ▲ 0.50

WAR AGAINST TERROR
PUTIN IN GERMANY FOR
ANTI-TERROR TALKS

CNN

Dirk Riehle: Switzerland According to CNN [online]. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://dirkriehle.com/humorous-takes/fun-photos/ch-according-to-cnn.html>

Odborné zdroje

Co s nimi

- Učebnice, příručky, slovníky
  - Encyklopedie
  - Závěrečné práce
  - Knihy (odborné)
  - Články (odborné)
- (elektronické databáze)

- Informace
- Inspirace
- Orientace v tématu
- Terminologie (ČJ, AJ), definice
- Metody, postupy, interpretace dat
- Klíčová slova
- Použité zdroje

Další zdroje

- Rozhovory, dotazníky
- Průzkumy veřejného mínění
- Média / novinové články
- Statistiky
- Příspěvky na sociálních médiích
- Mapy
- Pozorování, měření

Co s nimi

- Metoda sběru dat
- Analýza
- Interpretace
- Vysvětlení
- Kontext(ualizace)

Kde hledat informace?

- [Wikipedia](#) (odkazy na další zdroje), [Britannica](#) (volně dostupná i placená verze – přístup přes knihovnu) – základní orientace v tématu
- [Vyhledávač NTK](#) – elektronické i tištěné zdroje NTK: odborné články, (e-)časopisy, (e-)knihy, [šedá literatura](#)
- [Katalog NTK](#) – tištěné zdroje NTK
- [Databáze odborných zdrojů](#) – placené (přístup přes knihovnu, např. [EBSCO](#), [JSTOR](#)) i volně přístupné ([DOAJ](#), [DOAB](#))
- [Knihovny.cz](#) – (e-)knihy
- [Meziknihovní výpůjční služba](#) – v rámci ČR pro studenty zdarma
- [Theses.cz](#) – závěrečné VŠ práce (odkazy na další zdroje)
- [Sci-Hub](#), [Libgen](#) – „pirátsky“ zveřejněné plné texty odborných článků a knih

Googloviny

Statistiky různých institucí (statistické a jiné úřady); výroční a jiné zprávy firem, odborných asociací a dalších institucí; technické specifikace; manuály; tiskové zprávy apod.

Pouze odborné zdroje: články z odborných časopisů; disertační a diplomové práce; preprinty; materiály z konferencí; výzkumné zprávy; odborné knihy; patenty; [přístup k plným textům přes knihovnu](#)

Knihy (odborné monografie i beletrie) – možnost náhledu do obsahu a vybraných stran; u knih již nechráněných autorským právem plný text

[Google vs. Google Scholar vs. library databases](#)

Existují i jiné vyhledávače akademických informací (např. [Semantic Scholar](#))

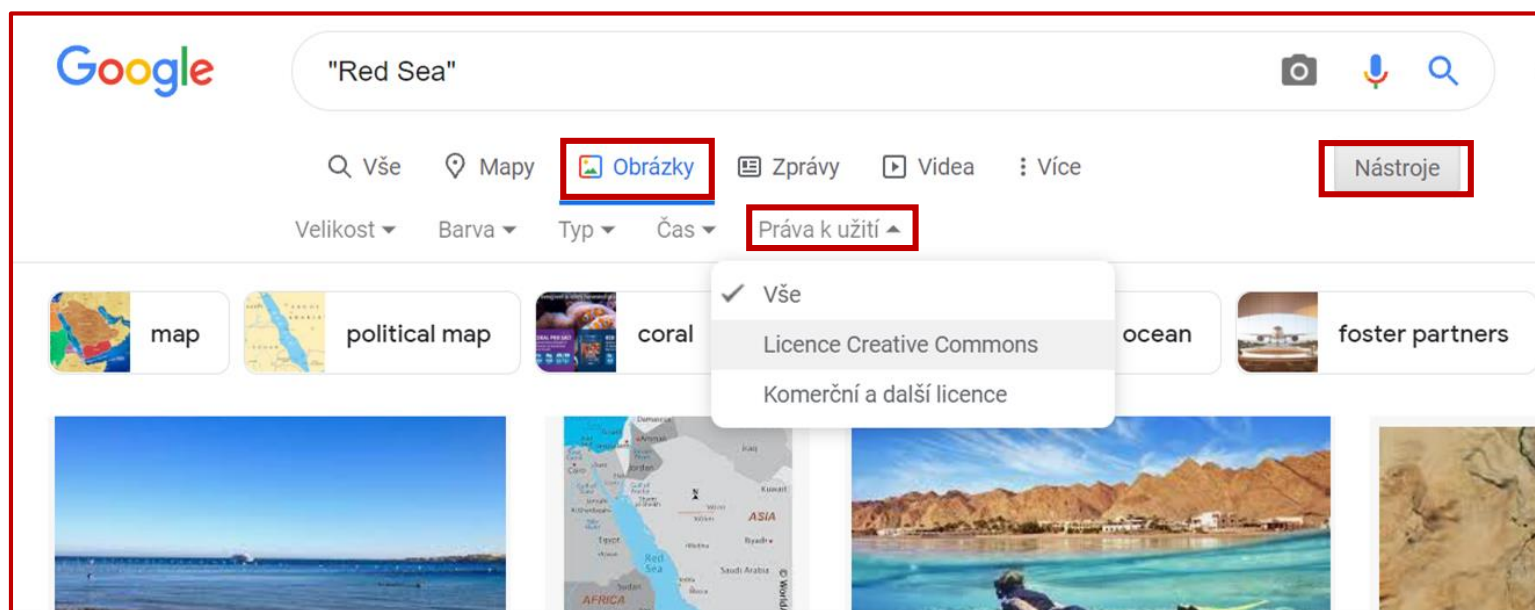
K čemu používat Google

- Ověřování základních informací
- **Prověřování autorů** knih/článků, které chcete použít v práci
- Statistiky, výroční a tiskové zprávy, atp.

[Ofiko návod od Googlu](#)

site:mzp.cz “emisní limity” (najde informace o emisních limitech na stránkách ministerstva životního prostředí)

Obrázky:

Hledej jako expert

- Klíčová slova
- Uvozovky
- Operátory
- Hvězdička*
- Filtry

Hledej jako expert

- **Klíčová slova** – definují oblast zájmu

Příklad: role a zobrazení žen ve Star Wars

Star Wars

feminism

militarism

gender

equality

Hledej jako expert

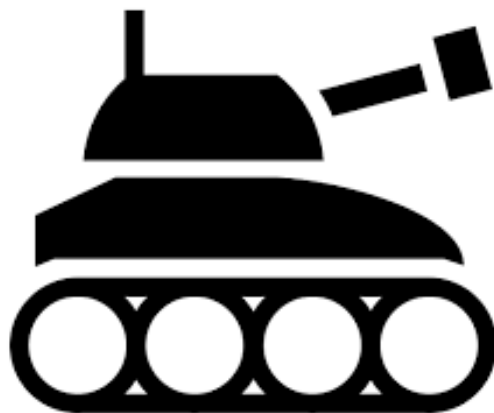
- **Uvozovky** – umožňují vyhledat celou frázi

star

wars

"Star Wars"

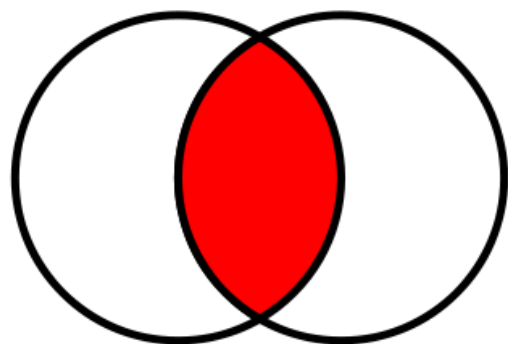

Hledej jako expert

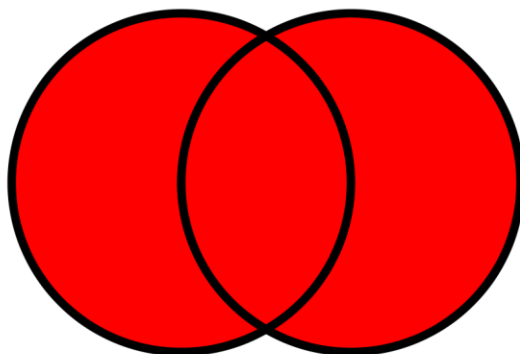

- **Operátory** – umožňují kombinovat klíčová slova a najít relevantní dokumenty

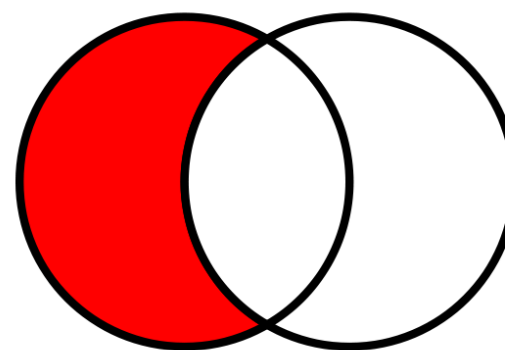
**"Star Wars"
AND feminism**

**"Star Wars" OR
feminism**

**"Star Wars"
NOT feminism**

Hledej jako expert

- **Hvězdička** – někdy nahradí část slova, jindy celé slovo (záleží na vyhledávači)

architect*

sustain*

architects

sustainable

architecture

sustainably

architectural

sustainability

architecturally

"sustainable * architecture"

About 4,780 results (0.11 sec)

[BOOK] **Sustainable healthcare architecture**
R Guenther, G Vittori - 2008 - books.google.com
The authors are recognized as national experts in the design of hospitals and other health care facilities that are 'sustainable.' Both authors are engaged in the development of the Green Guide for Health Care 2.0 Pilot (gghc.org) that launched in late 2004. A new rating ...
☆ 55 Cited by 232 Related articles All 2 versions

[HTML] **Sustainable landscape architecture: implications of the Chinese philosophy of "unity of man with nature" and beyond**
X Chen, J Wu - Landscape Ecology, 2009 - Springer
As the world population continues to grow and as global urbanization continues to unfold, our ecosystems and landscapes will be increasingly domesticated and designed. Developing and maintaining sustainable landscapes have become one of the most ...
☆ 55 Cited by 123 Related articles All 22 versions

[HTML] Hygromorphic materials for **sustainable responsive architecture**
A Holstov, B Bridgens, G Farmer - Construction and Building Materials, 2015 - Elsevier
Contemporary smart building systems typically aim to reduce building energy use by means of technologically enabled climate-responsiveness; however, these technologies lack the efficiency and elegance of naturally responsive mechanisms employing the inherent ...
☆ 55 Cited by 110 Related articles All 5 versions

[BOOK] **Sustainable school architecture: Design for elementary and secondary schools**
L Gelfand - 2010 - books.google.com

Hledej jako expert

- **Filtry** – zobrazí pouze dokumenty, které odpovídají vybraným kritériím

DATUM VYDÁNÍ

● ————— ●

od   do

[Poslední rok](#)
[Poslední tři roky](#)
[Posledních pět let](#)

PŘEDMĚTOVÁ HESLA

research (6 958 567)
article (4 179 847)
reports (3 441 013)
universities and colleges (3 343 704)
analysis (3 316 371)
další...

JAZYK

UPŘESNĚNÍ DOTAZU

Plný text online
Odborné vědecké materiály, včetně recenzovaných
Pouze recenzované
Katalog knihovny

TYP OBSAHU

Článek v odborném časopise (93 354 959)
Patent (73 984 186)
Novinový článek (32 302 315)
Článek v časopise (14 909 179)
Kniha / eBook (649 708)
další...

OBOR

medicína (101 198 380)
chemie (81 976 276)
věda (75 326 815)
technika a inženýrství (21 940 440)
biologie (8 650 325)

Jak to může vypadat?

- základní dotaz:

sci-fi **AND** robot **AND** literature

- profi dotaz:

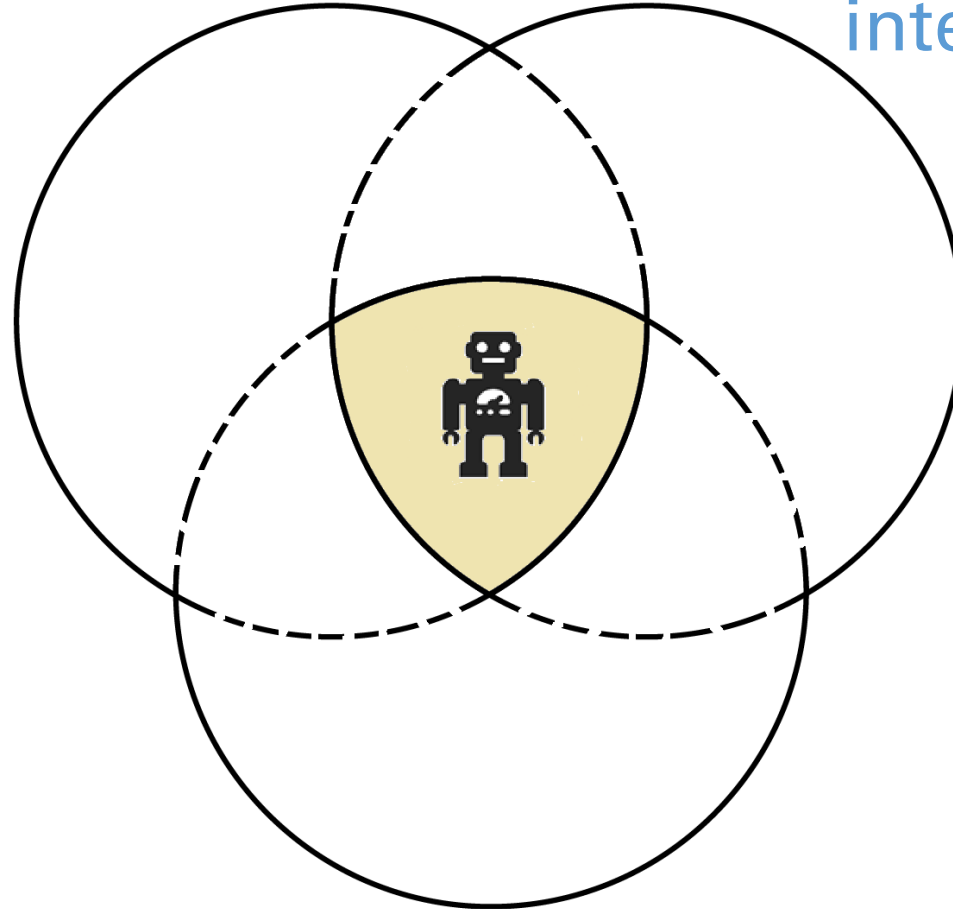
("science fiction" **OR** "sci-fi") **AND** (robot* **OR** "artificial intelligence")
AND (literature **NOT** (movie **OR** film))

- verze pro Google Scholar:

robot **OR** "artificial intelligence" "science fiction" **OR** "sci-fi" literature -
movie -film

("science fiction" OR "sci-fi")

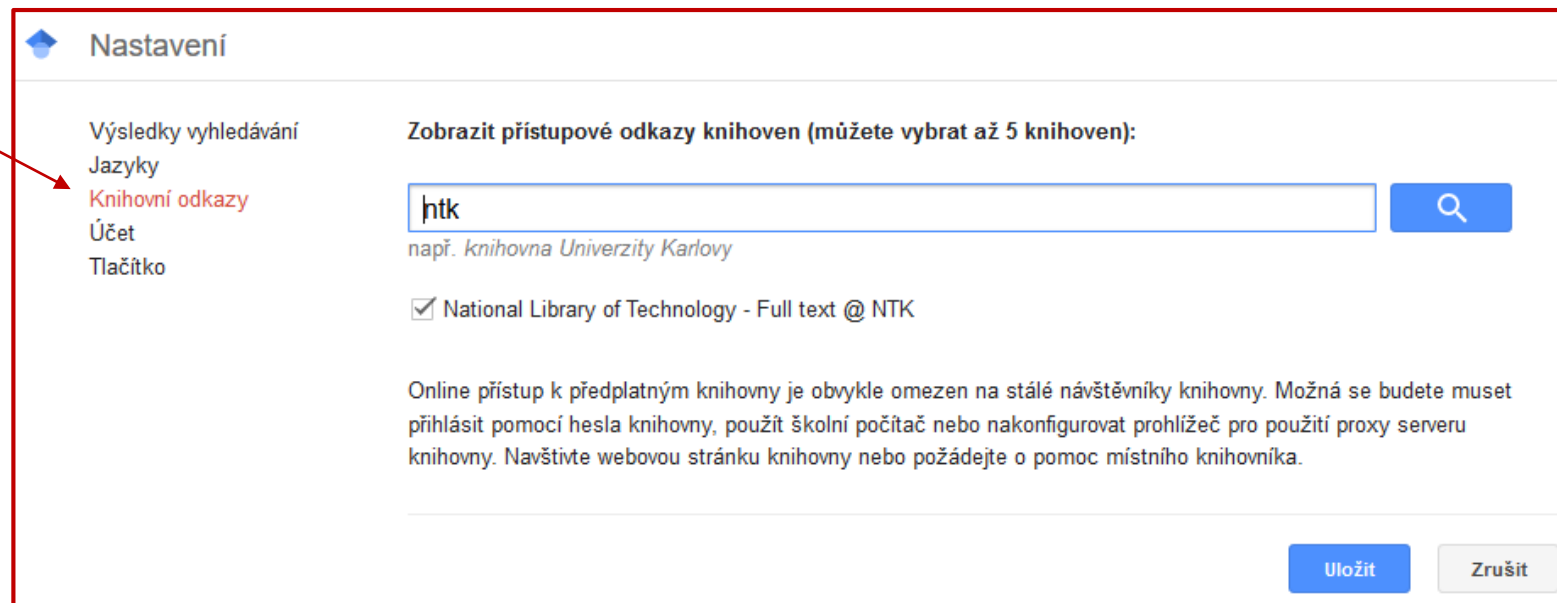
(robot* OR "artificial intelligence")

(literature NOT (movie OR film))

Jak používat Google Scholar

- [Návod od NTK](#), mj. jak propojit Scholar s knihovnami (např. NTK)

The screenshot shows the 'Nastavení' (Settings) page in Google Scholar. On the left, there is a sidebar menu with options: 'Výsledky vyhledávání', 'Jazyky', 'Knihovní odkazy' (highlighted with a red arrow), 'Účet', and 'Tlačítko'. The main content area is titled 'Zobrazit přístupové odkazy knihoven (můžete vybrat až 5 knihoven):'. It features a search input field containing 'htk' and a search button. Below the input, it says 'např. knihovna Univerzity Karlovy'. A checkbox labeled 'National Library of Technology - Full text @ NTK' is checked. At the bottom right, there are 'Uložit' (Save) and 'Zrušit' (Cancel) buttons.

Artificial Consciousness or Artificial Intelligence

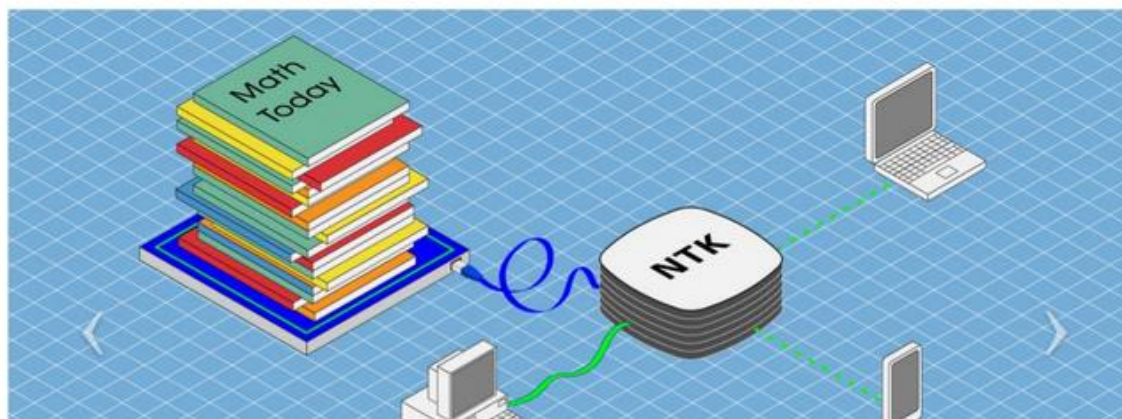
S Florin - Dialogo, 2017 - philpapers.org

... automatic **artificial intelligence**. This is the difference between intelligence and **artificial intelligence**, ... So, **artificial intelligence** is only in **science-fiction literature** similar to an autonomous ...

☆ Uložit Citovat Související články

Full text @ NTK

Vyhledávání v NTK

Nepřetržitý online přístup k odborným informacím
NTK poskytuje svým uživatelům přístup k široké škále světově relevantního elektronického obsahu. [Více zde...](#)

6 / 6 Předregistrace →

Aktuality

Workshop k implementaci iniciativy EOSC v ČR

4. 10. – Ve čtvrtek 23. září 2021 se v konferenčních prostorách Technologického centra AV ČR uskutečnil workshop k implementaci iniciativy EOSC (European Open Science Cloud) v ČR. Na workshopu byly

Top zdroje

- [Cambridge Journals](#)
- [EBSCOhost](#)
- [Emerald Premier](#)
- [Encyclopedia Britannica](#)
- [IEEE Xplore](#)
- [IOPscience](#)
- [Nature Complete](#)

Můj účet

Čtenářské konto

Rezervační systém

Finanční konto

Tiskový systém

Elektronické zdroje

Reklamacce

Změna hesla

Změna PINu

Odhlásit se

Dnes otevřeno: 8:00

Časté dotazy

Tymové studovny

Tisk, skenování, kopírování

Wi-Fi

Kalendář akcí

Aktuální obsazenost studijních míst:

290 z 900

Kontaktujte nás

✉ [Kontaktní formulář](#)

☎ 232 002 535

(Po: 9.00-20.00, Út-Pa: 9.00-17.00)

✉ info@techlib.cz

Rychlé odkazy

Vyhledávání v NTK

NTK - Summon

("science fiction" OR "sci-fi") AND (robot* OR "artificial intelligence") AND (I X Nastavení

Nové vyhledávání

888 výsledků

Uložit dotaz / Zobrazit uložené

Upřesnění dotazu

- Plný text online
- Odborné vědecké materiály, včetně recenzovaných
- Recenzovaný
- Open Access
- Katalog knihovny
- Tištěné knihy v katalogu knihovny
- Plný text e-knihy
- Rozšířit vyhledávání i mimo Vaši knihovnu

Typ obsahu

Seřadit dle

Typ obsahu Filter

☐ Článek v odborném časopise	236
☐ Knižní recenze	215
☐ Článek v časopise	150
☐ Kapitola z knihy	109

Obor

Seřadit dle

Obor Filter

☐ lingvistika & literatura	455
☐ sciences (general)	75
☐ filosofie	69
☐ technika a	65

1 **From sci-fi to sci-fact: the state of robotics and AI in the hospitality industry**
autor Cain, Lisa Nicole; Thomas, John H; Alonso Jr, Miguel
Journal of hospitality and tourism technology, 11/2019, Ročník 10, Číslo 4
Purpose This paper aims to review the extant hospitality and tourism literature on the state of robotics and artificial intelligence (AI...
Článek v odborném časopise [Plný text online](#)
[Náhled](#) [Citace](#) [Související články](#)

2 **Holy Sci-fi: where science fiction and religion intersect**
autor Nahin, Paul J
Science and fiction, 2014
...? If you could time travel to visit Jesus, would you (and should you)? For hundreds of years, philosophers, scientists and science fiction writers have pondered these questions and many more. In Holy Sci-Fi...
Knih Volný výběr, k vypůjčení, PN3433 .6 .N34 2014, 6.NP, regál 6C/046
[Náhled](#)

3 **Customers' evaluation of mechanical artificial intelligence in hospitality services: a study using online reviews analytics**
autor Mariani, Marcello; Borghi, Matteo
International journal of contemporary hospitality management, 11/2021, Ročník 33, Číslo 11
Purpose This paper aims to analyze if and to what extent mechanical artificial intelligence (AI...
Článek v odborném časopise [Citace online](#)

Pokročilé vyhledávání (v NTK)

- Hledáme pouze v názvu nebo v abstraktu

Název

Obsahuje Všechna slova kdekoliv Kterékoliv z těchto slov Přesná shoda

AND Abstrakt

Datum vydání
1 rok 3 roky 5 let 10 let

od

(TitleCombined:(\("science fiction" OR "sci-fi") AND \(\robot* OR "artificial in X Nastavení Nové vyhledávání

109 výsledků

Uložit dotaz / Zobrazit uložené Seřazeno dle **relevance**

1 **Robots and the Sacred in Science and Science Fiction: Theological Implications of Artificial Intelligence**
autor Geraci, Robert M

Zygon, 12/2007, Ročník 42, Číslo 4

In science-fiction literature and **film**, human beings simultaneously feel fear and allure in the presence of intelligent machines, an experience that approximates the numinous experience as described in 1917 by Rudolph Otto...

Článek v odborném časopise

Náhled

Recenzovaný

31

Nemohl by to udělat někdo jiný?

Umělá inteligence, chatboti

- Reguluje/zakazuje vaše škola jejich používání?
- Používáte je? Jaké? A k čemu?

Nemohl by to udělat někdo jiný?

Umělá inteligence (AI) vám může pomoci, ale vaší inteligenci se nevyrovná!

- Text vygenerovaný AI je velmi nespolehlivý. Chatboti nejsou encyklopedie. Jejich úkolem je reagovat na dotazy – jakkoliv. Nikdo jim nevidí do „hlavy“.
- I v případě uvedení zdrojů si mohou vymýšlet (tzv. „halucinace“).
- Někdy opakují jednotlivé informace i celé věty.

„Jenom idiot by vydával vygenerovaný text za vlastní...“

Svědectví nejmenovaného studenta

Nemohl by to udělat někdo jiný?

S čím vám AI může pomoci:

- Volba tématu a výzkumné otázky, vymýšlení osnovy/ struktury práce: brainstorming s [chatboty](#)
- Vyhledávání zdrojů: např. [SciSpace](#), [Elicit](#) (ale Google Scholar má užitečnější funkce); chatboti uvádějící zdroje: [MS Copilot](#) (většinou jen web. stránky), [Perplexity](#) (čerpá i z odborných článků)
- Překlad: [DeepL](#) (používejte u jazyků, které už alespoň trochu znáte)
- Stylistika: v AJ pomohou chatboti nebo [SciSpace paraphraser](#), v ČJ omezenější možnosti;
- Gramatika: v AJ např. [Grammarly](#) nebo [Writefull](#), v ČJ MS Word

Nemohl by to udělat někdo jiný?

Návody NTK:

- [Vyhledávání s AI nástroji](#)
- [Nástroje na pomoc při psaní v cizím jazyce](#)

Jak citovat AI?

- Pokud nekopírujete vygenerovaný obsah do vlastní práce, ale používáte ho jen pro brainstorming a jazykovou podporu (pomoc se správnou formulací, překladem, atp.), citovat nemusíte.
- Pokud přes AI vyhledáváte zdroje, stejně se musíte podívat přímo do nich, citujete tedy konkrétní zdroje, nikoliv AI.
- Pokud chcete vysloveně citovat vygenerovaný text, je nutné uvést screenshot v příloze, protože i na stejný prompt bude chatbot odpovídat různě.

Procvička

Zkuste si najít informační zdroje k vaší práci. Použít můžete např.:

- Vyhledávač NTK
- Google Scholar
- Knihovny.cz
- Konkrétní databáze, Google, Theses.cz, atd.

- SciSpace, Elicit, Chatboti (většinou nutná registrace)

Co si z workshopu odnést?

- Při psaní závěrečné práce byste měli vycházet z **odborných zdrojů**, ale je možné (a někdy nutné) je kombinovat s **neodbornými**.
S každým zdrojem informací ale nakládejte adekvátně (metoda sběru dat, analýza, interpretace...)
- Při hledání odborných informací využijte **Google Scholar** nebo **vyhledávač NTK**
- Pro efektivnější vyhledávání informací věnujte čas výběru **klíčových slov** a nebojte se použít uvozovky, operátory a rozšířené vyhledávání
- **AI nástroje** vám mohou pomoci, ale nespolehejte se na vygenerovaný text! (Možná ho raději ani nečtěte.)

Tipy na závěr

- Buďte vybíraví, nečtěte všechno (název – abstrakt – závěr)
- Důležité zdroje čtěte pomalu a pozorně, méně relevantní odložte na později
- Organizujte si své zdroje
- Dělejte si poznámky – nebudete se muset vracet; víte, jak na zdroj odkázat
  - čím konkrétně je pro vás zdroj užitečný (myšlenka, postup, srovnání...)
  - v jaké části práce ho použijete
  - informace o zdroji, citační záznam

ORGANIZATION – Very Demotivational – Demotivational Posters [online]. [cit. 2022-06-10]. Dostupné z: <https://cheezburger.com/6159970816/organization>

Otázky?

Nebojte se zeptat!

- [NTK online formulář](#)
- [konzultační služby NTK](#)

tomas.razim@techlib.cz

info@techlib.cz